

**ДО ФАУНИ ЇЗДЦІВ-АНОМАЛОНІН (HYMENOPTERA,
ICHNEUMONIDAE, ANOMALONINAE) РЛП
«ТИЛІГУЛЬСЬКИЙ»**

Нужна Г. Д.

Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАНУ

Підродина Аномалоніни (Anomaloninae) належить до родини їздців-іхневмонід (Ichneumonidae) та поділяється на дві триби: Anomalonini та Gravenhorstiini. Їздці з триби Anomalonini є паразитами жуків-чорнотілок (Coleoptera, Tenebrionidae), а представники триби Gravenhorstiini – личинково-лялечковими паразитами гусениць лускокрилих з родин: Tortricidae, Yponomeutidae, Noctuidae, Geometridae, Notodontidae, Pyraustidae, Lymantriidae, Lasiocampidae, Sphingidae, Arctiidae, Zygaenidae, Pieridae, Papilionidae, Thaumetopoeidae, Psychidae. Самка відкладає яйце в гусеницю, а імаго закінчує свій розвиток і вилітає з лялечки хазяїна.

На відміну від більшості інших іхневмонід їздці підродини Anomaloninae можуть населяти місцевості з доволі посушливим кліматом, чим і пояснюється більше різноманіття їх видів у степових районах (Gauld, 1974; Атанасов, 1981).

Їздці-аномалоніни часто присутні в комплексах ентомофагів комах-шкідників, наприклад, таких як американський білий метелик, непарний шовкопряд, листовійки, лучний метелик, горностаєві молі тощо. Основним способом підсилення впливу аномалонін як природних регуляторів чисельності деяких видів лускокрилих є їх приваблення на поля та в сади шляхом підсіву рослин – нектароносів і, разом з тим, запровадження заходів з їх охорони.

Раніше детального вивчення фауни аномалонін Півдня України і, зокрема, РЛП «Тилігульський» не проводилося. Відомості про деякі види з цієї території можна знайти в роботах з вивчення фауни іхневмонід СРСР (Мейер, 1935; Атанасов, 1981), а також в роботах з вивчення комплексів комах-ентомофагів шкідників лісу та сільсько-господарських культур (Малышева, 1962; Зерова и др., 1989).

Дослідження їздців-іхневмонід на території РЛП «Тилігульський» проводили з 10.06.2010 по 14.06.2010. Збір матеріалу та камеральну обробку здійснювали стандартними ентомологічними методами.

За результатами дослідження було виявлено 6 видів їздців-аномалонін, що є типовими для Півдня України. Планується доповнити наведений нижче список за рахунок нових зборів.

1. *Agyrpon anomelas* Grav.

1 ♂ Миколаївська обл., Березанський р-н, окоп. с. Ташино, РЛП Тилігульський, балки на схилах р. Царега, 10.06.2010, Г. Нужна; 1 ♂ Миколаївська обл., Березанський р-н, окоп. с. Прогресівка, схили на березі лиману, 12.06.2010, Г. Нужна.

Поширення: Україна (всюди), Росія, Західна Європа.

Хазяї: *Blastestia turionella* L. (Tortricidae).

2. *A. flexorium* Thunb.

1 ♀ Миколаївська обл., Березанський р-н, окоп. с. Ташино, РЛП Тилігульський, балки на схилах р. Царега, 10.06.2010, Г. Нужна.

Поширення: Транспалеарктичний вид, найчисельніший в степових районах України, Росії, Казахстану.

Хазяї: *Clepsis strigana* Hb., *Tortrix viridana* L. (Tortricidae), *Yponomeuta padellus* L., *Y. malinellus* Z., *Y. evonymellus* L. (Yponomeutidae), *Microsetia stipella* Hb. (Gelechiidae), *Pyrausta sticticalis* L. (Pyraustidae), *Clostera pigra* Hufn., *C. curtula* L. (Notodontidae), *Anaitis plagiata* L., *Alsophila aescularia* Den. et Schiff., *Ematurga atomaria* L. (Geometridae), *Cucullia artemisiae* Hufn. *Anarta myrtilli* L., *Hadena bicruris* Hufn. (Noctuidae), *Zerynthia polyxena* Den. et Schiff., *Z. rumina* L. (Papilionidae).

3. *A. hilare* Tosq.

1 ♂ Миколаївська обл., Березанський р-н, окоп. с. Ташино, РЛП Тилігульський, балка Мал. Злодійка, 12.06.2010, Г. Нужна.

Поширення: Україна (всюди), Росія, Узбекистан, Казахстан, Західна Європа.

4. *Varylypa amabilis* Tosq.

1 ♂ Миколаївська обл., Березанський р-н, окоп. с. Ташино, РЛП Тилігульський, балка Саженева, 13.06.2010, Г. Нужна.

Поширення: Україна (Одеська, Київська, Миколаївська, Херсонська, Донецька, Луганська обл., Крим); Росія, Кавказ, Казахстан; Середня та Південна Європа, Північна Африка, Ізраїль, Іран, Афганістан.

Хазяї: *Orygia dubia* Tausch. (Lymantriidae), *Agrotis segetum* Den. et Schiff., *Helicoverpa armigera* Hb., *Spodoptera exigua* Hb. (Noctuidae).

5. *B. delictor* Thunb.

1 ♂ Миколаївська обл., Березанський р-н, окоп. с. Ташино, РЛП Тилігульський, балка Мал. Злодійка, 12.06.2010, Г. Нужна.

Поширення: Україна (Тернопільська, Київська, Херсонська, Полтавська, Донецька, Луганська обл., Крим); Росія, Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Західна Європа.

Хазяї: *Thaumetopoea pityocampa* Den. et Schiff. (Thaumetopoeidae), *Malacosoma castrensis* L. (Lasiocampidae), *Lymantria dispar*

(Lymantriidae), *Calophasia lunula* Hufn., *Simyra albovenosa* Goeze, *S. nervosa* Den. et Schiff., *Actinotia hyperici* Den. et Schiff., *Acrionicta menyanthidis* Esp. (Noctuidae).

6. *B. uniguttata* Grav.

3 ♂ Миколаївська обл., Березанський р-н, окоп. с. Ташино, РЛП Тилігульський, балка на схилах р. Царега, 10.06.2010, Г. Нужна; 3 ♂ Миколаївська обл., Березанський р-н, окоп. с. Ташино, РЛП Тилігульський, балка Мал. Злодійка, 12.06.2010, Г. Нужна; 2 ♂ 3 ♀ Миколаївська обл., Березанський р-н, окоп. с. Ташино, РЛП Тилігульський, балка Саженева, 13.06.2010, Г. Нужна.

Поширення: Україна (Київська, Миколаївська, Херсонська, Донецька, Луганська обл., Крим); Росія, Вірменія, Західна Європа, Іран, Афганістан.

Література

1. Атанасов А. З. Подсемейство Anomaloninae // Определитель насекомых европейской части СССР. Перепончатокрылые. – Л.: Наука, 1981. – Т. 3, ч. 3. – С. 432–451.
2. Зерова М. Д., Котенко А. Г., Серегина Л. Я., Толканиц В. И. Энтомофаги зеленой дубовой листовертки и непарного шелкопряда юго-запада европейской части СССР. – Киев: Наукова думка, 1989. – 200 с.
3. Мальшева М. С. Сосновая пяденица *Vupalus piniarius* (Lpidoptera, Geometridae) и ее энтомофаги в условиях Савельского лесничества Воронежской области // Энтомологическое обозрение. – 1962. – XLI. – 3. – С. 532–544.
4. Мейер Н. Ф. Паразитические перепончатокрылые СССР и сопредельных стран. – Л.: Изд. Академии наук СССР, 1935. – Т. 4. – 536 с.
5. Gauld I. D. The classification of the Anomaloninae (Hymenoptera, Ichneumonidae) // Bulletin of the British Museum (Natural History). Entomology. – 1976. – Vol. 33. – № 1. – P. 4–77.